Versterking Fokkerij Groninger Blaarkop

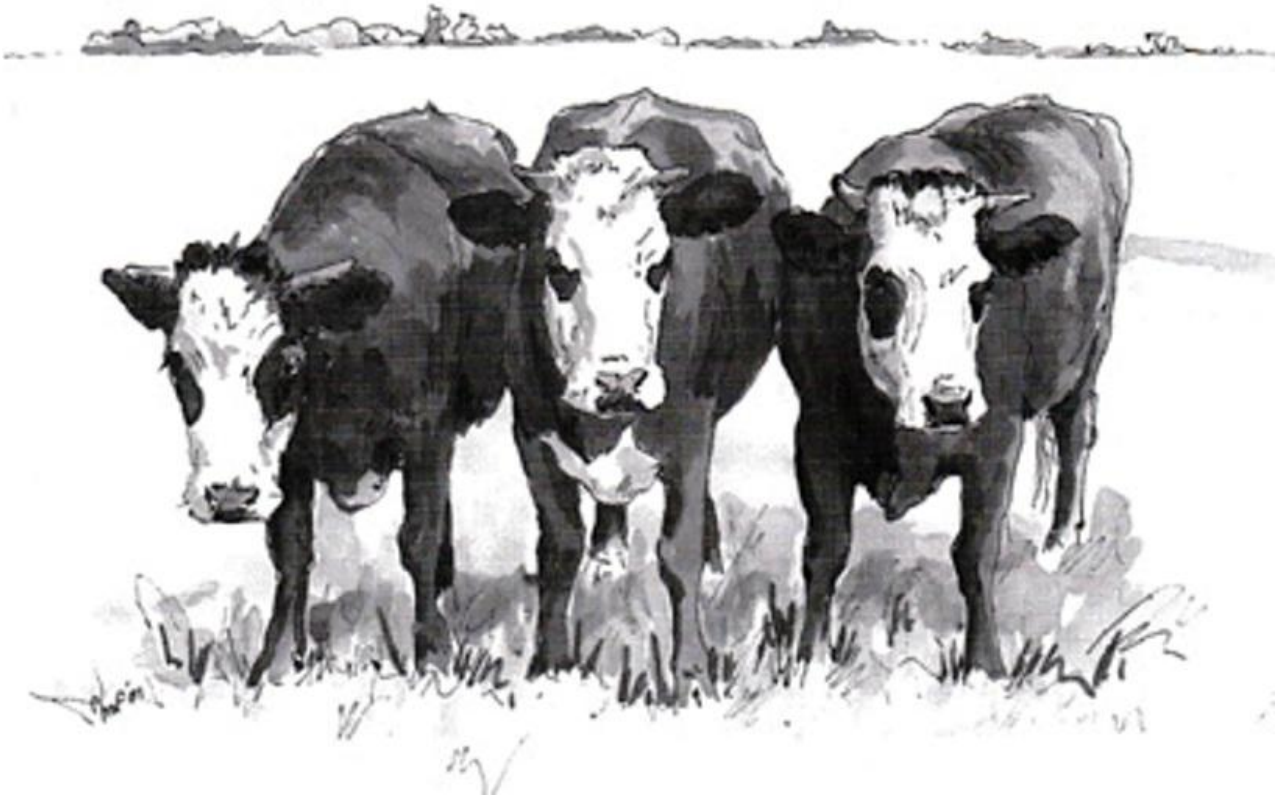

Tekening:Zwanet Faber

Verslag netwerkproject 2009/2010

December 2010

Europees fonds voor plattelandsontwikkeling, Ministerie van Economie, Landbouw en Innovatie

Feiten en cijfers (bron: enquete, zie pg.5)

Blaarkoppen in Nederland

1959	14679
1975	20000
1980	24000
1999	830
2004	1321
2007	1540

Tabel 1

Kengetallen bedrijven

	gemiddeld	spreiding
Aantal hectares	50	55
melkproductie	7000	1320
Vet %	4,34	0,29
Eiwit %	3,58	0,11
Quotum	465229	326622

Tabel 2

Versterking Fokkerij Groninger Blaarkop

Inseminatie

- 17,6% eigen stier
- 42,1% KI
- 40,3% beiden

Tabel 3

Versterking Fokkerij Groninger Blaarkop

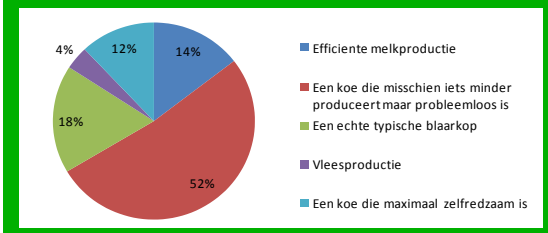

Tabel 4

Deze publicatie vormt het verslag van het netwerkproject Versterking Fokkerij Groninger Blaarkop en is bedoeld voor alle blaarkophouders, allen die geïnteresseerd zijn in de Groninger Blaarkop, alsmede de financiers : het Ministerie van Economie, Landbouw en Innovatie, het Fonds Plattelandsontwikkeling van de EU, Struik Food Group NV, Elanco, het Centrum voor Genetische Bronnen (CGN), Wageningen UR en de Blaarkopstichting.

Tekst en redactie

Wim de Wit en Zwanet Faber

Informatie

deWitAgroAdvies

drwdewit@gmail.com

Netwerkdeelnemers

Zwanet Faber (Blaarkopstichting)

Sipke Joost Hiemstra (CGN,Wageningen UR)

Noëlle Hoorneman (CGN,Wageningen UR)

Siem van der Hulst (Blaarkop veehouder)

Martin Lor (Biofarm Bleekenstein)

Lodewijk Pool (Blaarkop veehouder)

Jan Wieringa (Blaarkop veehouder)

Wim de Wit (deWitAgroAdvies)

Europees fonds voor plattelandsontwikkeling, Ministerie van Economie, Landbouw en Innovatie

Algemeen

In het najaar 2008 is er op initiatief van de Blaarkopstichting een netwerk project “versterking fokkerij Groninger Blaarkop”geformuleerd wat ingediend kon worden ter financiering bij het ministerie van LNV en het Europese fonds voor plattelandsontwikkeling.
Na goedkeuring is het project in januari 2009 van start gegaan en is afgerond in december 2010.

Het doel van het project is “ het ontwikkelen van fokwaarden voor het divers gebruik van de blaarkop, het ontwikkelen van een infrastructuur voor de selectie van stiermoeders en het ter beschikking stellen van hoogwaardige en bekende stieren.”
Het probleem dat aangepakt moest worden was dat het aantal beschikbare stieren voor de blaarkoppopulatie beperkt is en vnl. gericht op melkproductie, als gevolg van de begrijpelijke commerciële aanpak van de bestaande KI organisaties. Er is namelijk dringend behoefte aan verbreding van het aantal aan beschikbare stieren met bekend afstamming en een gefundeerde fokwaardeschatting.
Via de Blaarkopstichting en de drie regionale verenigingen konden praktijkervaringen en kennis gebundeld worden in een fokwaardendoel en kon gesproken worden hoe overeenstemming bereikt zou kunnen worden over een adequate wijze van fokwaardeschatting. Vastgesteld moet dan worden op welke wijze gegevens verzameld en gebundeld kunnen worden en hoe deze kunnen leiden tot in de praktijk bruikbare informatie om een fokstrategie op bedrijfsniveau te ontwikkelen.
Naast de fokwaardedoelen voor de melkveehouderij is ook getracht specifieke fokwaardedoelen te ontwikkelen voor de zoogkoeien en het natuurbeheer. Vernieuwend is tevens dat via een directe inbreng van Blaarkophouders middels de verenigingen informatie verzameld en verspreid wordt. Zo kan het mogelijk worden dat het bestand van de Groninger Blaarkop als één kudde behandeld wordt.

Schilderij: Zwanet Faber

Europees fonds voor plattelandsontwikkeling, Ministerie van Economie, Landbouw en Innovatie

Netwerk Versterking Fokkerij Groninger Blaarkop

Wat is er bereikt? Het netwerk heeft in de zomer 2009 een enquête gehouden om meer te weten te komen over de eisen die blaarkophouders stellen bij de fokkerij. Het doel was om naast de meest gangbare fokstrategie, rendabele melkproductie, na te gaan of het gebruik van de blaarkop voor vleesproductie, landschapsbeheer of hobby andere eisen stelt aan de fokkerij.

Aan de enquête hebben ruim 100 veehouders mee gewerkt. Hieruit blijkt duidelijk dat het fokdoel niet 'de hoogste melkproductie' is: men wenst een efficiënte productie van een probleemloze echte blaarkopkoe die zichzelf goed kan redden.

Uit de discussies met de regionale verenigingen en op de twee blaarkopstudiedagen bleek dat hieruit ook een praktisch probleem voortkomt. De –begrijpelijke- commerciële belangen van de (grote) KI vereniging(en) leiden ertoe dat er weinig stieren beschikbaar zijn die aan dit fokdoel voldoen, omdat er de laatste decennia geen doelgerichte fokprogramma's voor de Groninger Blaarkop waren. Verdere contacten met de KI verenigingen zijn nodig om te bezien of hier oplossingen voor te vinden zijn.

Voor het netwerk was dit ook reden om met de Blaarkopstichting actie te ondernemen en zelf voor meer stieren te zorgen. Helaas bleek de stier Bertus 7, -de eerste poging -, uitsluitend belangstelling te hebben voor natuurlijke dekking, wat jammer was omdat hij een veelbelovende afstamming heeft. De stier Pascal uit de bekende fokstal van wijlen Koos Ruitenberg is – op aanwijzing van de betrokkenen bij het project en de Blaarkopstichting- wel beschikbaar gekomen in 2010 bij het BRS.

De Blaarkopfokkers hebben geen behoefte aan een algemeen geldende, van bovenaf opgelegde, fokstrategie. Men is ervan overtuigd dat de fokbeslissingen bij de individuele blaarkophouder moeten blijven. Wel heeft men belang bij zoveel mogelijk informatie. Wat zijn goede stierenmoeders, waar zitten veelbelovende stieren, hoe tevreden is men over de prestaties van dochters en natuurlijk ook productie-informatie.

Productie-informatie is er volop maar niet zondermeer beschikbaar. Het is daarom belangrijk dat de Blaarkopstichting toestemming heeft om UBN nummers te mogen gebruiken om productiecijfers van individuele bedrijven te laten verwerken in algemene bruikbare overzichten. Ook is het belangrijk dat de speciaal ontworpen 'dochtertevredenheidsformulieren' door de veehouders worden ingevuld. Hoe meer informatie er beschikbaar komt des te beter bruikbaar zullen de cijfers zijn.

Een blijvend en belangrijk resultaat van de samenwerking tussen Blaarkopstichting en het netwerk is de website www.blaarkopnet.nl . Via deze website -die met hulp van SZH is gemaakt- hebben we een prima communicatiemiddel ter beschikking. Hier zijn ook de rubrieken "Vraag en Aanbod", het dochtertevredenheidsformulier en de stierenindexen te vinden.

Tenslotte: uit alle discussies is gebleken dat aan de basis stamboekregistratie van groot belang is om het mooie Blaarkopras zo goed mogelijk te ontwikkelen, maar ook melkproductie- en exterieurregistratie zijn van groot belang voor de toekomst. De kosten zijn te overzien en de meerwaarde is groot. Meedoen dus.

Het Blaarkopnetwerk is onderdeel van een groter programma. Op de website www.verantwoordeveehouderij.nl worden regelmatig korte nieuwsberichten over alle netwerken geplaatst. Ook kunt u daar oproepen vinden om mee te doen aan een netwerk.

Europees fonds voor plattelandsontwikkeling, Ministerie van Economie, Landbouw en Innovatie

Netwerk Versterking Fokkerij Groninger Blaarkop

De Enquête

Het netwerk heeft in de zomer 2009 een enquête gehouden om meer te weten te komen over de eisen die blaarkophouders stellen bij de fokkerij. De enquête is uitgevoerd door de Blaarkopstichting en CGN, in het kader van het netwerkproject.

Het doel was om naast de meest gangbare fokstrategie, rendabele melkproductie, na te gaan of het gebruik van de blaarkop voor vleesproductie, landschapsbeheer of hobby andere eisen stelt aan de fokkerij. Hierbij wordt kort verslag van de resultaten gedaan.

Van de 291 uitgestuurde enquêtes, zijn 121 exemplaren ingevuld. Hiervan zijn 117 geënquêteerden actief als veehouders, 88 van deze veehouders hebben één of meerdere >87% Blaarkoppen. Dit is een goede respons.

Het merendeel heeft een gangbare (72%) en ruim een kwart (28%) een biologische bedrijfsvoering.

De veehouders hebben gemiddeld 101 runderen, waarvan 26 runderen met >87% Blaarkop bloed. Deze runderen produceren gemiddeld 6895 kg melk met een vet percentage van 4,34% en een eiwit percentage van 3,58%. (Tabel 2)

Bijna 38% van de veehouders werkt met >87% Blaarkoppen. Ruim 14% heeft >75% Blaarkoppen. Bijna 22% van de bedrijven werkt voornamelijk met kruislingen (<75% G) en 39% heeft een gemengde veestapel. In een aantal gevallen is sprake van overlapping qua categorie.

De hoofdactiviteit was melkveehouderij (67,9%), gevolgd door hobby (11,2%) en andere activiteiten (9,0%). Vleesproductie en landschapsbeheer zijn de hoofdactiviteit van resp. 6,0% en 6,0% van de deelnemende veehouders.

Het fokdoel van de blaarkophouders is voor ruim de helft ‘een koe die misschien iets minder produceert, maar probleemloos is’. Een typische blaarkop, efficiënte melkproductie en zelfredzaamheid volgen hierop. Vleesproductie wordt het minst vaak genoemd als hoofd fokdoel. (Tabel 4)

De efficiënte melkproductie en een minder producerende, maar probleemloze koe zijn het meest gekozen door de veehouders die voornamelijk met HF werken. Vleesproductie en een typische blaarkop kiezen ze nooit. De overige veehouders hechten aan een typische blaarkop wel waarde.

Als men moet kiezen tussen Productie, Functioneel en Exterieur dan wordt er ongeveer even vaak gekozen voor Productie en Functioneel en iets minder voor Exterieur. (tabel 6)

In de enquête waren ook 16 kenmerken opgenomen waarover gevraagd werd of deze belangrijk of onbelangrijk worden gevonden voor het fokdoel. Vruchtbaarheid, afkalfgemak, duurzaamheid, mastitisweerstand en het eiwitgehalte worden als belangrijkste beoordeeld, terwijl vleeskwaliteit, bouw, hoogtemaat en borstomvang het minst belangrijk worden gevonden, maar wel altijd positief.

De beoordeling van de kenmerken was verschillend tussen de groepen veehouders. Veehouders met als hoofdactiviteit ‘melkveehouderij’ hechten meer belang aan melkgift, eiwitgehalte, uierkwaliteit, mastitisweerstand en melkbaarheid. De overige groep veehouders hecht meer belang aan afkalfgemak, vruchtbaarheid, vleeskwaliteit, karakter, duurzaamheid en klauwen. (tabel 5)

Daarnaast voegden een aantal veehouders zelf nog kenmerken toe. Het vaakst genoemd zijn de aftekening en kleur van de Blaarkop (7 keer). Verder worden kenmerken genoemd als: kruisbreedte (2), voorspeenplaatsing (2), stand van de horens (2), lange levensduur (2), karakter/uitstraling (2), ziekteresistentie (2) , 100% zuiverheid (2), efficiënte productie uit gras (2), probleemloos/zelfredzaamheid (1).

Op 119 bedrijven wordt er in 17,6% van de gevallen gebruik gemaakt van alleen de eigen stier. Bij 42,0%

van de bedrijven wordt alleen KI gebruikt. Zowel een eigen stier als KI werden ingezet op 40,3% van de bedrijven. (Tabel3)

Er is ook gekeken of het fokdoel in de diverse regio's verschilt. Hiervoor hebben we de bedrijven ingedeeld per grondsoort, met als klassen zand, klei en veen. De verschillen laten zien dat de bedrijven op kleigrond zich meer richten op efficiënte melkproductie en een iets minder producerende, maar een probleemloze koe waarderen. Bedrijven op zand- en veengrond hechten meer belang aan maximale zelfredzaamheid dan bedrijven op klei. Vleesproductie scoort hoger op zandgrond.

Voor een vijftal stellingen kon worden ingevuld of de geënquêteerde het met de stelling eens of oneens was.

Deze stellingen zijn:

1. De Blaarkop kan qua economie (melk, vlees, functionaliteit) goed concurreren met buitenlandse rassen zoals Montbeliarde, Fleckvieh, Zweeds roodbont, e.a..

2.Er is dringend behoefte aan meer raszuivere blaarkopstieren via KI.

3. Er is behoefte aan meer 50% blaarkopstieren (dus gekruist) via KI.

4. Het is niet belangrijk dat er één landelijk fokplan komt, de de de KI's zoeken het zelf wel uit.

5. De KI's moeten meer sperma reserveren voor de fokperiode van een stier.

Met de eerste twee stellingen en de vijfde stelling was de meerderheid het eens, maar met stelling 3 en 4 waren meer mensen het oneens.

Wat betekent dit nu allemaal voor het doel van ons netwerk: versterking van de fokkerij?

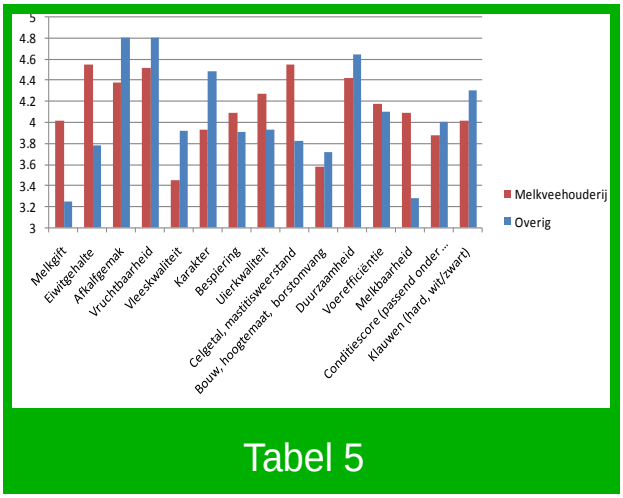

Tabel 5

Een belangrijke vraag is of het aanbod van stieren/sperma voldoet aan de doelen die blaarkop houders stellen. De resultaten van deze enquête zijn daarom besproken en bediscussieerd in een drietal regionale bijeenkomsten en op de Blaarkopstudiedag. Het si zonder meer duidelijk geworden dat de resultaten van deze enquête breed gedragen worden door de blaarkophouders.

Noëlle Hoorneman

Wim de Wit

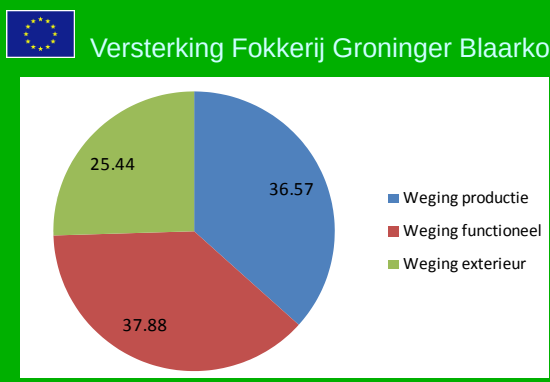

Tabel 6

Meer KI stieren voor de

Blaarkophouder

Het netwerk “Versterking fokkerij Groninger Blaarkop” en de Blaarkopstichting hebben het initiatief genomen om meer stieren via KI ter beschikking te krijgen. De Blaarkopstichting is op zoek naar financiële bijdragen van donateurs die het Blaarkopras een warm hart toedragen. Het is de bedoeling om minstens € 3.000 binnen te halen en met dit startkapitaal een stier voor KI (kunstmatige inseminatie) in te kunnen zetten.

Bertus 7

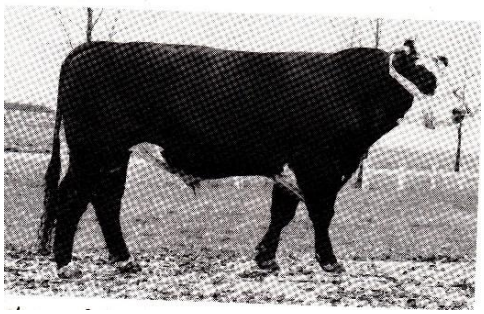

Fritema Jitze (genenbank)

Meijenhorst Pascal

,,Voor een ras van beperkte omvang, zoals de Blaarkop, is het erg belangrijk dat de bloedspreiding ruim is en dat er sperma beschikbaar is van een ruim aantal stieren met een bekende vererving", meldt Zwanet Faber van de Blaarkopstichting. ,,Dat vergroot de concurrentiekracht van het ras, en dat is hard nodig om zich als authentiek Nederlands ras waar te kunnen maken in vergelijking met buitenlandse rassen." (conclusie Eurecaproject)

Inmiddels is de stier Meijenhorst Pascal uit de stal van topfokker Koos Ruitenberg aangekocht en ingezet door het BRS. En als vervolg op de niet gelukte poging om de stier Bertus 7 via KI ter beschikking te stellen is de Blaarkopstichting voornemens om begin 2011 opnieuw een stier te testen voor KI-geschiktheid.

Steunen van de actie van de Blaarkopstichting kan door het overmaken van geld naar:Bankrekening 3977.63.603 t.n.v. de Blaarkopstichting
onder vermelding van: ‘initiatief stieren KI’

De ambitie is om dit te laten functioneren als een ‘revolving fund’, opbrengsten uit verkoop van sperma kunnen weer worden ingezet voor een volgende stier .

Blaarkopfokkers komen met ambitieus initiatief

08-01-2010

Persbericht Blaarkopstichting

Europees fonds voor plattelandsontwikkeling, Ministerie van Economie, Landbouw en Innovatie

De toestemmingsverklaring

Om zijn fokstrategie goed te bepalen heeft de blaarkophouder, evenals de houders van andere kleine rassen, behoefte aan inzicht in de populatie, zowel voor de afstammingen als de prestaties. De Stichting Zeldzame Huisdierrassen (SZH) heeft daarvoor het project “faciliteren van dataleverantie aan rasverenigingen op uniforme manier”opgezet. CRV heeft aangeboden om jaarlijks (in november) van ieder ras een overzicht te maken van de desbetreffende populatie. Hiervoor legt CRV de verantwoordelijkheid voor de Wet Bescherming Persoonsgegevens wel bij de rasvereniging, in dit geval bij de Blaarkopstichting. De rasverenigingen zijn zelf verantwoordelijk voor het aanleveren van UBN-nummers van hun achterban en de garantie dat deze achterban akkoord gaat met verstrekking van de gegevens. De ingang is via de rascode. De geselecteerde data wordt digitaal beschikbaar gesteld aan SZH die de gegevens dan door zal sturen naar de afzonderlijke rasverenigingen.

De Blaarkopstichting heeft met het nummer van De Blaarkopper augustus 2010 een formulier meegestuurd – de zogenaamde ‘Toestemmingsverklaring’ – voor het verkrijgen van informatie over runderen met tenminste 12% blaarkop in de bloedvoering.

Met het invullen van de Toestemmingsverklaring , welke achter in dit verslag nogmaals opgenomen is, kan de Blaarkopstichting een paar keer per jaar gestandaardiseerde overzichten ontvangen van CRV. Dus het is beslist niet zo dat de Blaarkopstichting zondermeer inzicht heeft in gegevens van bedrijven!

In De Blaarkopper van augustus 2011 hopen we de eerste gestandaardiseerde overzichten te publiceren.

In het kader van het Netwerkproject ‘Versterking van de Fokkerij van de Groninger Blaarkop’ werkt de Blaarkopstichting hierbij samen met het Centrum voor Genetische Bronnen, Nederland (CGN) van Wageningen UR.

De procedure

De procedure voor de blaarkophouders is samenvattend als volgt.

De Blaarkopstichting levert aan SZH de UBN-nummers van die bedrijven die toestemming hebben gegeven voor het gebruiken van hun data

- De Blaarkopstichting geeft daarmee aan door de blaarkophouders gemachtigd te zijn om voor deze bedrijven de data te mogen opvragen in het kader van de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP). Om duidelijk te stellen dat de verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij de Blaarkopstichting, wordt in de brief aan CRV de volgende tekst opgenomen; “*Bijgaand doe ik u een bestand toekomen met de UBN-nummers van de blaarkophouders. Deze veehouders hebben de Blaarkopstichting gemachtigd om de benodigde informatie van hun dieren en bedrijven bij CRV op te vragen, ten behoeve van het jaarlijkse overzicht.*
- SZH levert deze lijsten in een Excel-bestand, met bijbehorende brief, aan CRV vóór 1 november van ieder jaar, zodat CRV de selectie gelijktijdig kan uitvoeren.
- CRV levert de data aan SZH, en SZH stuurt de data door naar de Blaarkopstichting die zelf de data dan kan opnemen in een eigen systeem, gebruiken voor onderzoek en het verstrekken van informatie aan de blaarkophouders..
- SZH/CGN kunnen de gegevens zelf ook vertrouwelijk en anoniem gebruiken.

Bloedspreidingsprogramma

Bij kleine populaties ligt het gevaar van inteelt altijd op de loer. Het is daarom van groot belang inzicht te hebben in de bloedspreiding binnen een dergelijke populatie. Om een bloedspreidingsplan voor de Blaarkoppopulatie op te zetten, is informatie nodig over de verwantschappen tussen de dieren. Hiervoor is met software programma CFC (Sargolzaei et al., 2006) een inventarisatie gemaakt van de verwantschappen binnen de totale populatie over alle jaren heen, binnen de groep dieren die geboren zijn in de jaren 2003 – 2007, hierbij aannemende dat deze groep dieren de nu levende populatie bevat, en binnen de groep stieren die in de genenbank beschikbaar is. Tabel 7 geeft hiervan een overzicht. Hierin is te zien dat de verwantschappen binnen de groep genenbankstieren het hoogst is, wat verklaard kan worden door het kleinere aantal dieren waar deze groep uit bestaat. Ook de verwantschap tussen de genenbankstieren en de huidige populatie Blaarkoppen is wat hoger dan tussen de andere groepen.

Tabel 7. De verwantschappen tussen 3 verschillende groepen in de Blaarkop populatie.

Groep 1= dieren geboren in 2003, 2004, 2005, 2006 of 2007

Groep 2= de stieren die in de genenbank beschikbaar zijn

Groep 3= alle dieren die in de stamboom voorkomen.

	1	***2***	***3***
1	0.00342682		
2	0.00762744	0.0775187	
3	0.00488261	0.0247397	0.0112428

Om deze informatie te kunnen toepassen in een bloedspreidingsplan moet er geanalyseerd worden welke dieren er gekozen moeten worden als ouderdieren voor de volgende generatie om de gemiddelde verwantschap in de populatie zo veel mogelijk te verlagen.

Deze analyse is uitgevoerd met behulp van het programma Gencont (Meuwissen, 2002). Er zijn een groep dieren geselecteerd die kandidaten zijn om als ouderdier gekozen te worden. Deze groep bestond uit dieren waarvan minimaal beide ouders bekend zijn en die in de jaren 2003-2007 geboren zijn. Daarnaast zijn ook de genenbankstieren aan deze groep toegevoegd.

Dit leverde een groep op van 1946 stier kandidaten en 2836 koe kandidaten. Hiervan werden 380 stieren gekozen als vaderdier voor de volgende generatie en 237 koeien gekozen als moederdier voor de volgende generatie. Met deze ouderdieren zou de huidige gemiddelde verwantschap in de populatie (0.0728) verlaagd kunnen worden naar 0.0163 in de volgende generatie.

Van de 380 gekozen stieren als vaderdier voor de volgende generatie, werden er 7 genenbankstieren gekozen (tabel 8). Opvallend is dus op te merken dat de genenbankstieren een interessante bijdrage kunnen leveren in het bloedspreidingsplan, maar dat daarnaast ook andere stieren gebruikt zullen moeten worden. In totaal zouden de 7 geselecteerde genenbankstieren 7,376% van de nakomelingen in de volgende generatie moeten bijdragen. Hierin is te zien dat de stier ‘Wiebe vd Wilg’ op basis van verwantschappen de meest interessante genenbankstier is op dit moment om in te zetten bij de huidige Blaarkop populatie. Hij wordt hierin gevolgd door de stieren Rivierduin David en Abel’s Heino 31.

Italië’s Patrick (Biofarm Bleekenstein)

Tabel 8: De genenbankstieren die geselecteerd zijn als vaderdier voor de volgende generatie om een zo laag mogelijke gemiddelde verwantschap in de populatie te krijgen. In de tweede kolom staat hun percentuele aandeel aan nakomelingen in de volgende generatie.

Stier	***Aandeel nakomelingen***
Wiebe vd Wilg	2,170%
Rivierduin David	1,130%
Abel's Heino 31	1,056%
Fibo van De Har	0,775%
Sam 8	0,772%
Fison vd Har	0,742%
Fritema Jitze	0,731%
	7,376%

Interessant is dat als er in de selectie niet onbeperkt stieren kunnen worden geselecteerd, maar dat er maar 10 stieren geselecteerd mogen worden als vaderdier voor de volgende generatie, er 2 genenbankstieren gekozen worden. Deze stieren zijn Abel's Heino 31 en Fritema Jitze. Dit zijn beide stieren die er eerder ook al uit kwamen als interessante stieren om in te zetten in het bloedspreidingsplan, maar niet de twee stieren met het hoogste aandeel van nakomelingen in de volgende generatie. Dit laat zien dat de keuzes binnen het bloedspreidingsplan afhankelijk zijn van de hoeveelheid stieren en koeien die ingezet kunnen worden. Dit is te illustreren aan de hand van een voorbeeld. Als twee stieren beide weinig verwant zijn met de rest van de populatie, maar wel sterk verwant aan elkaar, zou het in een scenario waar een onbeperkt aantal stieren ingezet kunnen worden verstandig zijn beide stieren in te zetten. In een scenario waar maar een beperkt aantal stieren ingezet

De blaarkop als zoogkoe

kunnen worden, zou het echter verstandiger zijn om 1 van deze stieren in te zetten en daarnaast stieren te kiezen die weliswaar meer verwant zijn aan de rest van de populatie, maar minder verwant aan de andere gekozen stier.

Conclusies en aanbevelingen

Voor het bloedspreidingsplan is het verstandig om zowel stieren uit de genenbank als overige stieren in te zetten. De daadwerkelijke selectie van de individuele stieren en koeien is mede afhankelijk van het aantal dieren die kunnen worden ingezet als ouderdieren.

Noëlle Hoorneman

Dochtertevredenheid

Om tot meer en betere stierinformatie te komen is er een dochtertevredenheidsformulier ontwikkeld en toegestuurd aan alle bekende blaarkophouders met het verzoek dit formulier in te vullen en aan de redactie van De Blaarkopper toe te sturen. De uitkomsten van deze praktijkinformatie worden beschouwd als zeer waardevolle toevoeging aan de cijfermatige indexberekeningen door de NVO.

Enkele veehouders hebben met veel inzet de informatie ingevuld en opgezonden.

Dit wordt verwerkt in de rubriek ‘Stiereninformatie’ in iedere uitgave van De Blaarkopper.

Er zijn ook stiefdochters

Tenslotte

Direct betrokkenen bij het Blaarkop ras zijn het eens dat de stierenkeuze en beschikbaarheid voor de Groninger Blaarkop verbetering behoeft om het ras op lange termijn in stand te houden. Dit wordt bevestigd door de resultaten van een Europees project (EURECA, Towards (self)sustainability of EUropean REgional CAttle breeds).

Blaarkop veehouders en veel andere melkveehouders zoeken steeds naar een passend diertype dat aansluit bij de diversiteit van veehouderijbedrijven. Er is behoefte aan de ideale koe met een hoge mate van robuustheid. Vanuit het netwerk van Blaarkopveehouders is aansluiting gezocht met het traject “de Landschapskoe 2020”.

De definitie van de “Landschapskoe 2020” is aangescherpt met een specifieke streefbeeld van het melkveebedrijf: (1) gelegen in landschappelijk waardevolle gebieden, (2) low-input houderijsysteem, (3) hoofdzakelijk grasklaver als ruwvoer, (4) weinig extra voeding en medicijnen, (5) weinig (medische) ingrepen, (6) een arbeidsvriendelijk systeem, en (7) dieren die niet, of minder, kwetsbaar zijn voor (plotselinge) veranderingen in bedrijfsmanagement. “De Landschapskoe” beoogt om in interactie met en tussen veehouders fokdoelen, kansen, mogelijkheden en onmogelijkheden voor deze Landschapskoe te verkennen op bedrijfsniveau. Het netwerk van Blaarkopveehouders ziet mogelijkheden om te leren van andere “Landschapskoe netwerken” en zal ook in de toekomst bijdragen aan de discussies vanuit het perspectief van de Blaarkop.

De Groninger Blaarkop heeft specifieke sterke eigenschappen en wordt ingezet voor zowel de melkveehouderij, de zoogkoeienhouderij en het natuurbeheer.

In het EURECA project is geconcludeerd dat zwakke punten vooral de fokkerijstrategie en de beschikbaarheid van stieren zijn.

Er zijn thans ca. 700 vrouwelijke dieren (stamboekdieren met tenminste 87%G in de bloedvoering) in de melkcontrole, in het totaal zijn er nog circa 1600 vruchtbare vrouwelijke dieren. Hiernaast is er nog een aanzienlijk aantal runderen met een flink percentage blaarkopbloed maar dat is als zodanig niet geregistreerd omdat deze dieren voor een deel niet stamboek zijn. Het ras behoort tot de rassen opgenomen in de lijst zeldzame huisdierrassen.

De blaarkoppenwereld kent een sterke infrastructuur. Er bestaan een drietal actieve regionale fokverenigingen en de Blaarkopstichting die een belangrijke en samenbindende rol speelt. Tevens is er een Landelijke commissie die tot taak heeft om foktechnische zaken te behartigen in overleg met CRV.

De Blaarkopstichting geeft een periodiek uit zowel een papierenversie als een digitale. Daarnaast wordt uitgebreid en frequent gebruik gemaakt van actuele informatievoorziening via mailberichten aan belanghebbenden. Snelle communicatie en het uitdragen van resultaten is hiermee gewaarborgd alsmede desgewenst uitwisseling van fokvee..

De blaarkophouder hecht sterk aan de eigen verantwoordelijkheid als het over fokkerij gaat. Dit neemt niet weg dat een gerichte fokstrategie op bedrijfsniveau niet gemist kan worden. Een gerichte fokkerijinformatie inclusief een systeem van selectie van stiermoeders en de mogelijkheid van een gecoördineerde inzet van stieren wordt daarom ontwikkeld, op de drie verschillende gebieden waarop de blaarkop wordt ingezet.

Er zijn sterke aanwijzingen dat de blaarkop naast de in het EURECA project genoemde sterke punten ook hoog scoort op de lijst van een robuust immuunsysteem (zo is gebleken dat de blaarkop gematigd reageert op een blauwtong besmetting) en waarschijnlijk een bijzondere vetsamenstelling heeft, waar vooral het positief afwijkend c-16 gehalte opvalt.

Met de resultaten van het netwerkproject kan in de komende jaren verder gewerkt worden aan de in standhouding en de verduurzaming van het mooie Groninger Blaarkop ras.

Enige achtergrond informatie

Tips voor het gebruik van natuurlijk dekkende stieren (voor meer details raadpleeg uw stamboekorganisatie)

- wilt u van een natuurlijk dekkende stier een stierkalf aanhouden voor de fokkerij, dan dient de afstamming van de stier via DNA-onderzoek vastgesteld te worden
- vraag bij aankoop van een stier of DNA-onderzoek is uitgevoerd; belangrijk is dat het DNA-beeld van de moeder bekend is of nog vastgesteld kan worden
- stamboekregistratie bij natuurlijke dekking kan door dekinformatie tijdig = binnen 3 maanden door te geven (bij samenweiding: binnen 3 mnd na aanvang de aanvangsdatum doorgeven, en binnen 3 mnd na beëindiging de beëindigingsdatum doorgeven)
- bij gebruik van verschillende stieren moet er altijd tenminste 18 dagen tussen de verschillende dekkingen zitten; anders weet u immers ook niet welke de vader is
- dekkingen kunnen heel gemakkelijk via de website van CRV via het programma Veemanager worden ingebracht ***(voor informatie / deelname neem contact op met CRV)***
- meer weten over het nut van stamboekregistratie voor de blaarkophouderij? Stel uw vragen via zfaber@xs4all.nl

De Genenbank

De Genenbank is onderdeel van het Centrum voor Genetische Bronnen van Wageningen UR). Sperma van allerlei verschillende rassen en soorten wordt opgeslagen in de Genenbank. Slechts onder strikte voorwaarden wordt van sperma uit de Genenbank gebruik gemaakt. Sperma van de Genenbank wordt niet verhandeld; de Genenbank fungeert niet als een KI-organisatie. Particulieren kunnen zich bij de Genenbank melden om sperma van interessante stieren aan te bieden voor opslag in de Genenbank. De Genenbank bepaalt of op dit aanbod wordt ingegaan. Door gebruik te maken van de Genenbank kan teruggegrepen worden op genetisch materiaal dat zeldzaam is binnen de populatie. Voor meer informatie zie de website www.cgn.nl Belangrijkste doelstellingen van CGN zijn om alle zeldzame rassen veilig te stellen in de genenbank en om het fokkerijbedrijfsleven te stimuleren een back-up op te slaan van hun fokpopulaties en KI stieren in de genenbank. Uitgangspunt voor is rasorganisaties te ondersteunen om het ras of de genetische variatie binnen het ras in stand te houden. CGN heeft ook de mogelijkheid om evt op bedrijfsniveau sperma te winnen.

Voor uitgifte van sperma bestaan uitgifte criteria. Aanvragen voor sperma kunnen worden ingediend bij CGN, nadat de Blaarkopstichting haar goedkeuring aan deze aanvraag verleend heeft. Het gebruik van dit sperma moet een duidelijke bijdrage leveren aan de instandhouding van het ras of nodig zijn om specifieke fokkerijdoelstellingen te realiseren. Via de website http://www.cgn.wur.nl/NL/CGN+Dierlijke+Genetische+Bronnen/Genenbank+collecties/Sperma+aanvragen/ is de aanvraagprocedure te lezen.

Contactpersoon CGN: sipkejoost.hiemstra@wur.nl

De Blaarkopstichting

De officiële naam van de Blaarkopstichting luidt: 'Stichting tot behoud en ontwikkeling van het Blaarkopras, melkveehouderij, natuur en landschap'. De stichting heeft tot hoofddoel: het behoud en de ontwikkeling van het Groninger Blaarkop runderras als zodanig, als levend cultureel erfgoed en ten behoeve van een ecologische landschapsbeherende melkveehouderij met weidend melkvee in Nederland. De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door: een actief stimuleringsbeleid te voeren gericht op het houden van raszuivere - tenminste 87% G of meer in de rasbalk - Blaarkop runderen onder (sobere) praktijkomstandigheden als melkveeras en gericht op een ecologische vitale en economisch kostenefficiënte melkveehouderij in Nederland. Daarnaast faciliteert de Blaarkopstichting stage- en onderzoeksopdrachten en participeert ze in bepaalde projecten. Hierbij is sprake van samenwerking met deskundigen op het gebied van de melkveehouder, zeldzame huisdierrassen, ecologische- en biologisch(-dynamische) landbouw, natuur en landschapsbeheer, rundveefokkerij en populatiegenetica (o.a. Wageningen Universiteit en Louis Bolkinstituut).

De Blaarkopstichting beoogt niet het maken van winst. Het bestuur is bevoegd te besluiten tot het aangaan van overeenkomsten waarbij de stichting zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidstelling voor een schuld van een ander verbindt.

De Blaarkopstichting heeft in de beginjaren premies uitgekeerd ter stimulering van stamboekregistratie, melkproductieregistratie, exterieurcontrole en afstammingsverificatie. Daarnaast is er een grote bijdrage geleverd aan het tot stand komen van een waardevolle blaarkopmelkveestapel op het biologisch onderwijs instituut de Warmonderhof te Dronten.

Anno 2010 zijn de financiële middelen van de Blaarkopstichting beperkt en is ze voornamelijk afhankelijk van giften. Eén van de belangrijkste activiteiten is de samenstelling en uitgave van de nieuwsbrief De Blaarkopper (2x per jaar), de organisatie van de jaarlijkse Blaarkopstudiedag, het onderhoud van de website, communicatie en coördineren van vraag & aanbod van fokvee. Het afstemmen van allerlei voorkomende zaken en projectmatige deelname aan onderzoeken etc.

Het bestuur:

Zwanet Faber (voorzitter)

Max van Tilburg (secretaris)

Jan Nagel (penningmeester)

Theunis Jacob Slob (lid)

Wim de Wit (lid)

Blaarkoppen in Groningen

Europees fonds voor plattelandsontwikkeling, Ministerie van Economie, Landbouw en Innovatie

De regionale verenigingen

Groningen

In 1921 werd de vereniging van Fokkers van Blaarkopvee in de provincie Groningen opgericht. In 1931 werden de statuten gewijzigd en werd de naam 'Bond van Blaarkopfokkers in de provincie Groningen'. Later werden de naam en de statuten weer gewijzigd en daarmee is de hedendaagse naam 'Vereniging van Fokkers van Blaarkopvee in de provincie Groningen'. De vereniging bestaat dus bijna 100 jaar.

De vereniging telt ongeveer 60 leden. De contributie bedraagt € 20,- per jaar
LID WORDEN? Dan kunt u contact opnemen met de secretaris: 0512-546659 of zfaber@xs4all

In het **bestuur** hebben zitting: Dick Huisman te Sitswerd (vz), Arjen Boer te Enumatil (secr), Zwanet Faber te Drachten (secr./penm), Mark Bakker te Oldekerk, Henk Muller te Zuidhorn en Johnny Zuidveld te Garrelsweer

Noord-Holland

De Vereniging van Blaarkopfokkers Noord-Holland Midden is een jonge enthousiaste club van blaarkopveehouders die merendeels ook sterk gericht zijn op een bedrijfsvoering waarbij biologische landbouw en 'natuurwaarden' een belangrijke rol spelen. Daarbij hoort de koe in de wei, en is de Blaarkop zichtbaar voor boeren, burgers en buitenlui.

In het bestuur hebben o.a. zitting: Jeroen Konijn, biologisch veehouder te Driehuizen (vz), Siem van der Hulst, kaas- en botermakend veehouder te Winkel (secr.), Piet Kaatee, biologisch veehouder te Heiloo (penm.)
LID WORDEN? Dan kunt u contact opnemen met de secretaris: 0224-540079 of vanderhulstzeeoogst@hetnet.nl

Utrecht

De Blaarkopstudieclub Utrecht e.o. heeft haar leden in de provincies Utrecht, Gelderland, Flevoland, Noord-Holland, Zuid-Holland, Noord-Brabant.

De vereniging heeft ca. 45 leden.

Het bestuur bestaat uit: Theo Warmerdam te Warmond (vz), Anita Zeestraten te Hillegom (penm), Ben en Armgard Barkema te Lelystad (secr.).
LID WORDEN? Dan kunt u contact opnemen met de secretaris: 0321-321494 of barkema@planet.nl

P/a Schuur 5, 9205 BE Drachten, zfaber@xs4all.nl

- Verklaring tot toestemming gebruik blaarkopinformatie –

Ondergetekende geeft aan de Blaarkopstichting toestemming tot gebruik van de rundinformatie - van runderen met tenminste 12% G in de afstamming - van zijn/haar bedrijf ter verkrijging van:

- statistische gegevens over het Blaarkop ras
- informatie om stiermoeders op te kunnen sporen
- stieren op te kunnen sporen voor fokkerijdoeleinden (zo mogelijk KI-inzet)
- dochterinformatie van stieren te kunnen analyseren
- informatie indien gewenst voor eventuele onderzoeken / projecten

De informatie wordt na toestemming één of meerdere keren per jaar door CRV geleverd aan de Stichting Zeldzame Huisdierrassen (SZH) die de informatie doorstuurt aan de Blaarkopstichting.
De Blaarkopstichting heeft hiermee toestemming om informatie door te geven aan:

- de Landelijke Commissie: voor het opsporen van stiermoeders, stieren en dochters van stieren
- de Vereniging van Blaarkopfokkers in de provincie Groningen, voor zover het leden van deze vereniging betreft
- de Blaarkopstudieclub Utrecht e.o., voor zover het leden van deze studieclub betreft,
- de Vereniging van Blaarkopfokkers Noord-Holland Midden, voor zover het leden van deze vereniging betreft

De Blaarkopstichting heeft hiermee toestemming om informatie te gebruiken voor publicatie. Publicatie kan betreffen: informatie op de website www.blaarkopnet.nl, in de nieuwsbrief De Blaarkopper, in eventuele folders, artikelen etc.
Publicatie van informatie op bedrijfs- en dierniveau is uitsluitend toegestaan na overleg met de betreffende veehouder.

Ondergetekende:

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____ Woonplaats: _____

Tel: _____ E-mail: _____

UBN : _____ (belangrijk !)

Verklaart met het bovenstaande in te stemmen.

Handtekening: _____ Datum: _____

Retourneren naar: Blaarkopstichting, p/a: Z.M.Faber, Schuur 5, 9205 BE Drachten

(denk om een postzegel)

Europees fonds voor plattelandsontwikkeling, Ministerie van Economie, Landbouw en Innovatie